

22140189

SLOVENE A: LITERATURE – HIGHER LEVEL – PAPER 1
SLOVÈNE A : LITTÉRATURE – NIVEAU SUPÉRIEUR – ÉPREUVE 1
ESLOVENO A: LITERATURA – NIVEL SUPERIOR – PRUEBA 1

Friday 9 May 2014 (morning)
Vendredi 9 mai 2014 (matin)
Viernes 9 de mayo de 2014 (mañana)

2 hours / 2 heures / 2 horas

INSTRUCTIONS TO CANDIDATES

- Do not open this examination paper until instructed to do so.
- Write a literary commentary on one passage only.
- The maximum mark for this examination paper is *[20 marks]*.

INSTRUCTIONS DESTINÉES AUX CANDIDATS

- N'ouvrez pas cette épreuve avant d'y être autorisé(e).
- Rédigez un commentaire littéraire sur un seul des passages.
- Le nombre maximum de points pour cette épreuve d'examen est *[20 points]*.

INSTRUCCIONES PARA LOS ALUMNOS

- No abra esta prueba hasta que se lo autoricen.
- Escriba un comentario literario sobre un solo pasaje.
- La puntuación máxima para esta prueba de examen es *[20 puntos]*.

Napišite komentar k **enemu** od naslednjih dveh književnih besedil:

1.

»Drejc, poglej ...!«

Najprej nisem vedel, kaj hoče od mene. Tudi videl nisem ničesar. Ko pa sem le našel pot za sestrinimi očmi, sem jo zagledal. Ob mladem hrastovem deblu je bilo od krošnje navzdol razpotegnjeno Negrino telo.

5 »Negra! Negraaaaa! Neeegraaaaa!« je klicala sestra. »Kam si zlezla, trapa!?!«

Njen droban glas se je biseril skozi luč neba v belo gozdno pravljico.

Levo od naju je sijalo ledeno sonce, smreke so oblaki sčudežili v belo, Negra pa je bila videti, kot bi okamenela, ravno ko se je z zadnjimi tacami odlepila od tal, prednje pa želela položiti na hrastičeve prve veje.

10 »Boli jo. Pomagaj ji!«

Spustil sem se po celcu do drevesa, potem pa se dotaknil njenih nog.

»Negra!«

Usulo se mi je iz oči. Komaj mi je toplo zdrselo po licu, že je postajala sled zoprno mrzla. Nisem smel pogledati sestre, da ne bi še njej hladno zakapljal po obrazu in potem do brade in v
15 obleko na prsih, od tam pa zlezlo v njeno drobno ...

Snel sem rokavice in se oprijel najbližje mrzle veje. Z močjo rok in težo telesa sem stresal drevesce, da bi Negro prebudil za Petro.

Sneg se mi je usipal na obraz in lezel za ovratnik, da sem dramil sebe, čeprav sem si grozno želel, da bi lahko dremal.

20 »Negra!« sem iz obupa poskusil še enkrat.

»K njej zlezi in ji pomagaj! Hitro! Zebe jo,« me je priganjala sestra.

Zagugal sem svoje debelo oblečeno in zato okorno telo, se z nogami ujel za vejo, preprijel z rokami višje in potegnil težo navzgor ter se prilepil k deblu in Negrinemu telesu.

»Pomagaj ji že!« je zasitnarilo spodaj.

25 Ko sem bil z obrazom ob Negrinem in ji pritisnil dlani na lica, sem se zagledal v njene odprte oči. Še nikoli ni imela tako modrih. To jutro se je v njenih osteklenelih frnikulah plavilo jasno nebo.

»Kaj počneš tu gori, trapa?!« sem jo vprašal.

30 Z roko sem ji šel pod vrat, da bi ji pomagal. Komaj sem zmožl potisniti prste med hladno deblo in njeno otrplo telo. Ko sem snel rokavico, da bi bil spretnejši, prsti niso več mogli skozi dlako.

Potem sem zagledal mladiče v sirotinih očeh. Takrat, ko sem se nagnil k njej, da bi ji rešil med vejama zagozdno glavo. Negibni so se odzrcaljali v ugaslih in zamrznjenih jezercih sredi glave. Obraz sem prislonil k otrpli bučki, da sem lahko skupaj z njo strmela tja, kamor so bile
35 obrnjene njene mrtve oči. Zagledal sem jih – njene sanje – prilepljene na modro nebo. Bile so za zadnje tace v šop povezane in obešene na smrekovi veji. Oče jih je spravil tja, da Negra ne bi mogla še enkrat do njih. Do svojih.

Tu, odlepljen od zemlje, v hrastovi rogovili, sem vse vedel. Ko jih je našla, je le še strmela v naletavajočem snegu lebdečo mladež. Hotela jih je ustaviti, preden bi ji jih vzela nebesa.
40 Čemu ravno njej!? Potem se ji je zgodilo kakor nam. Kar verjela je, da bo letela. Pognala se je in ko je bila že skoraj pri njih, je nehala snežiti. Povsod – izpod neba in v njenih sanjah.

Saj ni umrla. Le prevaralo jo je. Samo otrpnila je v hrepenenju, ko je hotela k svojim v nebo.

Slišim Petro, kako pod mano smrka v rokav. Nočem pogledati navzdol, ker se bojim, da bi mi slanica zlezla v koticke ust. Ko se ti to zgodi, kar ne moreš več ustaviti ... Molčim, ker se
45 bojim, da bom zahropel v gluhoto. In bi me bilo sram. Zdaj, ko sem velik.

Pravi čas se je zlomilo od spodaj k meni: »Drejc, spet sneži!«

»Oh, nehaj! Poglej v nebo!« sem zaškripal podse.

»Sneži, sneži. Le prav poglej!« se je spet privrtinčilo do mene.

»Pa naj sneži. Četudi z jasnega,« sem zmečkal v odgovor.

50 »Kar spusti jo k meni, Negrico! Negrica! Pridi! Trapica, nič se ne boj. Saj ne bom huda. S sankami se bova peljali,« je gostobesedila.

»Saj ne boš jokala?« sem bil nejeveren.

»Kaj bi jokala!? Ne bom. V naročju mi bo sedela in lovili bova snežinke.«

Pomagam jima na sani.

55 Ko se mi vrvica spet zažira v premrle prste, ki bodo zdaj zdaj zagoreli v blaženi gorkoti, z globoko v gaz zvito glavo pogledujem mimo svojega telesa Petro, ki sedi na saneh in v naročju varuje Negro, naslonjeno na njen životec in z vznak zvito glavo na njenih ramah. S svojim licem ji greje mrtvo v nebo obrnjeno bučko. Na obe pa naletava nebeški drobir. Ampak ko zasučem glavo proti domu, je hiša v soncu. Hočem se prepričati, kaj je res, toda hipec pred tem, ko začnem
60 mencati oči, roka oledeni in zgodi se samo od sebe. Pustim svetu, da je takšen, kot bi moral biti. Spet zvijem glavo in gledam nazaj. Tam je lepše. Snežinke lovita. Negra ima odprt gobec in tu pa tam se jima posreči ujeti kakšno krpico z neba.

Peljal ju bom okrog na Gozdnika. Počasi. Prelepo jima je, da bi morali domov. Tam danes ne diši.

Andrej Makuc, *Oči* (2001)

2.

Tuš, dež, perilo in te stvari

- Zjutraj vstanem, nato pospravim posodo.
Pomivalni stroj je sprogramiran ob treh ponoči, ko najtrdneje spim.
Ne pustim čistoči, da bi mi kradla spanec. Pralni stroj nima
te opcije, zato začne brneti ob enih ponoči, ko grem spat.
- 5 Nato obesim perilo. Posoda z mokrim perilom je težka,
pralni stroj bom morala zamenjati, ta ima premalo obratov.
Centrifuga kakor da je ni, perilo ostane mokro in težko.
Podstrešje je ogromno, polno vrvi. Obešam težke brisače,
težke majice, težke hlače, težko posteljnino. Nato v kafetieri
- 10 skuham kavo, najbrž edina v ulici ne pijem turške ali iz avtomata.
Nalijem jo v skodelico s Klimtovim Poljubom.
Sladim z javorjevim sirupom, nalijem mleka do roba. Dobra je.
Nato grem pod tuš.
- Danes s sebe spiram vonj po deževni noči, ki me sili
- 15 v depresijo. Ne maram otožnih stvari, mati mila, da ne.
Včeraj sem tudi spirala vonj po dežju: dober vonj, prejšnji večer
sem šla na sprehod, ko je kazalo na dež, dežnik sem pustila doma.
Ne zaradi pozabljivosti, to je moj privatni štos.
- Deževalo je po meni, dežne kaplje so padale po notranji strani lahti,
- 20 kar se mi je nazadnje posrečilo pred petnajstimi leti.
Nato sem se naročila pri zobozdravniku, na vrsti bom čez tri mesece.
Prižgala sem računalnik in igrala pasjanso. Pet ur.
Zdaj pišem to pesem, ki sploh ni pesem, ampak
naštevanje vsakdanjosti, ki jih zapišeš, ko ne moreš napisati pesmi.
- 25 Počutim se kot ████████*.
Jutri se ne bom tuširala, ker ga nočem sprati s sebe.
Odpeljala se bom v Ljubljano, šla na Čopovo,
se ustavila blizu Prešernovega spomenika, zazrla se bom nekam navzgor.
V namišljeno točko bom strmela približno 20 minut.
- 30 Če bom imela srečo, bo tudi okoli moje glave zažarela avreola.

Stanka Hrastelj, *Gospod, nekaj imamo za vas* (2009)

---

* ████████: Avtocenzura